

Asia: VN/11385/2020

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnos

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Yritys

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

• **Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse**

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (strategian luku 2.1)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

Strategiaa täydennetään taakanjakosektorin osalta myöhemmin perustuen Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) perusteella.

Koko ilmasto- ja energiastrategian, kuten Euroopan komission 55-valmiuspaketinkin, pyrkimyksenä on vähentää päästöjä kaikilla sektoreilla ja nopeasti. Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n viimeisin raportti osoittaa, että tehokkaat päästövähennykset ovat välttämättömiä jo seuraavan vuosikymmen aikana. Euroopan unioni (EU) ja Suomi tarkastelevat päästöjä ja niiden vähentämistä sektoreittain (päästökauppa-, taakanjako- ja maankäyttösektorit). Sektoreiden välisten päästöjen korrelaatiota tulisi kuitenkin analysoida tarkemmin ja mahdollistaa päästöjen vähentämisen sektorirajat ylittäen. Tehokkaiden päästövähennysten saavuttamiseksi on mielekästä, että

esimerkiksi maankäyttö- ja taakanjakosektorien välillä voitaisiin katsoa päästöjen vähentämistä sektorirajat ylittäen.

Taakanjakosektorin ja erityisesti valittujen tieliikenteen päästövähennyskeinojen (uusiutuvien polttoaineiden jakeluvolite) vaikuttavuus on hyvin rajallinen ilman liikenteen voimakasta sähköistymistä ja muiden käyttövoimien, erityisesti sähköpolttoaineiden nopeutettua käyttöönottoa. Tällä hetkellä tieliikenteessä tavoitellaan päästövähennyksiä erityisesti biopolttoaineiden avulla. Biopolttoaineiden raaka-aineita on maailmanlaajuisesti hyvin rajallisesti ja niitä tarvitaan myös enenevästi esimerkiksi lentoliikenteeseen. Tämän vuoksi biopolttoaineiden käyttöä tieliikenteessä ei tule enää lisätä, vaan nykyistä keinovalikoimaa on laajennettava nopeasti. Korostamme tarvetta analysoida ja harkita sektorien välisiä joustoja tässä kansallisessa ilmasto- ja energiastategiassa.

Yhtenä esimerkkinä sektorien välisistä keinoista on hiilinielujen hyödyntäminen. Hiilipörssin avulla päästökaupan tai taakanjakosektorin alla velvoitetut toimijat voisivat täyttää osan velvoitteestaan päästövähennysten lisäksi tukemalla hiilipörssin kautta hiiltä sitovalla viljelyllä. Hiilinielujen ottaminen osaksi ilmastonmuutoksen torjumisen keinovalikoimaa mahdollistaa tehokkaammat toimet ja ilmastotyön laajemman vaikuttavuuden. Tällä hetkellä EU-tason ylittävät sektorikohtaiset korkeat tavoitteet eivät tehokkaasti vähennä hiilidioksidia ilmakehästä. Hiilinielujen avulla eri toimialat voivat tehdä monipuolisempia toimia ja näin ollen ilmastotekojen kustannustehokkuus paranee.

2) Uusiutuvan energian edistäminen (strategian luku 2.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

Strategiassa korostetaan, että uusiutuvien liikennepolttoaineiden käyttöä edistetään jatkossakin ensisijaisesti jakeluvoliteella. Strategian uudet linjaukset korostavat uusien raaka-aineiden ja tuotantoteknologioiden kaupallistamista. Tämä on hyvä tavoite, mutta haluamme korostaa, että markkinaehtoisesti on osoittautunut haastavaksi saavuttaa tai päästä käsiksi kansallisesti, saati globaalisti merkittäviin jo olemassa raaka-ainevirtoihin. Uusia raaka-ainevirtoja ei näkemyksemme mukaan ole tieliikenteen käyttöön. Globaali kilpailu biopolttoaineiden raaka-aineista kiihtyy edelleen tulevana vuosina, sillä mandaatit nousevat Euroopassa laajasti. Jatkossa biopolttoaineiden raaka-aineet ohjautuvat yhä vahvemmin niille markkinoille, joilla raaka-aineesta maksetaan eniten. Korkea veloitetaso Suomessa nostaa raaka-aineen hintaan kohti laissa määritettyä sakkotasoa. Mikäli hinta nousee veloitteen täyttämättä jättämisestä vaaditun sakon tasolle, on vaarana, että toimijat jättävät veloitteen täyttämättä ja maksavat sen sijaan sakon. Tällöin päästövähennyksiä ei synny ja polttoaineen hinta on korkea. Jotta kuluttajille kohdistuva hintapaine ei olisi jatkossa liian korkea ja päästövähennyksiä saavutettaisiin tehokkaasti, korostamme sektoreiden välisiä joustoja. Joustoilla voidaan saavuttaa suurempia ja kustannustehokkaampia päästövähennyksiä.

Korostamme myös, että kevyen polttoöljyn jakeluvoliteen nosto tulee nostamaan merkittävästi bioraaka-aineiden kysyntää Suomessa. Myös kaavailut lento- ja meriliikenteen vastaavat velvoitteet

nostavat tuntuvasti markkinan bioraaka-aineiden kysyntää. Tämä nostaa kuluttajatuotteiden hintoja jatkossakin. Bioraaka-aineiden riittävyys tulee nousemaan jatkossa huomattavasti suuremmaksi ongelmaksi, kun uudet sektorit ja toimialat tulevat kamppailemaan samoista raaka-aineista.

3) Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.3)

-

Avoin vastaus vetyä ja sähköpolttoaineita koskien

Kannatamme sähköpolttoaineiden sisällyttämistä liikenteen jakeluvervoitteeseen vuodesta 2023 alkaen. Haasteena sähköpolttoaineiden käyttöönotossa on teknologioiden markkinaehtoisien kehityksen hitaus ja lopputuotteiden tämänhetkinen korkea hinta. Tuotteiden ja tuotantoteknologioiden kehittyessä hinnan odotetaan merkittävästi alenevan. Jakeluvervoitteen joustojen lisäämiseksi on tärkeää, että sähköpolttoaineille ja kehittyneille biopolttoaineille luodaan yksi yhteinen mandaatti.

CCU/CCS hankkeiden ja teknologioiden kehittäminen ja niiden rahoittaminen ovat tarvittavia ja välttämättömiä panostuksia jatkossa. NEOT kiittää strategiaa sähköisten polttoaineiden merkityksen korostamisesta. Korostamme kuitenkin, että näiden teknologioiden osalta myös latausverkoston rahoituksen on korostuttava jatkossa voimakkaammin. Vaihtoehtoisten polttoaineiden latausinfrastruktuurin rahoitukseen on varattu strategian mukaan 13,2 miljoonaa euroa julkiselle puolelle ja 10 miljoonaa euroa yksityisten hankkeiden rahoittamiseen. Samaan aikaan mm. kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on varattu 53,28 miljoonaa euroa. Pitkien etäisyyksien maassa korostamme tarvetta merkittävämmille panostuksille lataus- ja tankkausinfran kehittämiseen.

Sähköisten, RFNBO, polttoaineiden osalta korostamme niiden toimitus- ja huoltovarmuustekijöitä. Nestemäiset polttoaineet ovat turvallisia ja helppoja varastoida sekä toimittaa jakeluun. RFNBO-polttoaineet tarjoavat joustavan ja ennakoitavan varautumiskeinon tie-, meri- ja lentoliikenteelle.

RFNBO-polttoaineiden tuotannon kannalta on tärkeää huomioida, että niiden tuotantoon voidaan hyödyntää niin paikan päällä tuotettua kuin sähköverkossa siirrettyä sähköä. Tässä kuitenkin huomioiden uusiutuvan sähkön alkuperätakuiden osoittaminen ja todentaminen. Suomessa, jossa on paljon ydinvoimaa, korostamme, että ydinvoiman roolia uusiutuvan ja lähes päästöttömän sähkön tuottajana korostettaisiin. On tärkeää, että Suomi edistäisi ydinvoimalla tuotetun sähkön asemaa. RFNBO-polttoaineet vaativat tuotantovaiheessa tasaista sähköntuotantoa, johon ydinvoima vastaa.

4) Energiatohokkuuden edistäminen (strategian luku 2.4)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiatohokkuuden edistämistä koskien

-

5) Energian toimitus- ja huoltovarmuus (strategian luku 2.5)

-

Avoin vastaus energian toimitus- ja huoltovarmuutta koskien

Bioenergian ja biopolttoaineiden raaka-aineiden osalta on huomattava, että myös strategiassa korostetaan Suomen olevan pitkälti tuontiraaka-aineiden varassa. NEOT:n hankinnasta alle viisi prosenttia käytetyistä bioraaka-aineista tulee Suomesta ja muista Pohjoismaista. Pandemia ja Venäjän aloittama hyökkäyssota ovat paljastaneet merkittäviä haavoittuvaisuuksia globaaleissa toimitusketjuissa. Lisäksi ennalta-arvaamattomat tekijät, kuten yksittäisten raaka-ainetuottajien oman tuotanto-ongelmat ovat korostaneet markkinan kapeutta ja kriisinsietokyvyttömyyttä. Kun raaka-aineita on rajallisesti ja alan toimijoita vähän, johtaa tämä merkittävään epäsuhtaan kysynnän ja tarjonnan välillä. Tällaisessa tilanteessa markkinahinnat nousevat, mutta myös tuotannossa törmätään ongelmaan liian rajallisen toimijajoukon osalta. On myös korostettava, että rajallisten raaka-ainevirtojen täysimääräinen hallinta johtaa määrääviin markkina-asemiin ja johtaa merkittäviin markkinaväärityksiin.

6) Ydinenergian käyttö (strategian luku 2.6)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ydinenergian käyttöä koskien

-

7) Energiamarkkinoiden kehittäminen (strategian luku 2.7)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiemarkkinoiden kehittämistä koskien

-

8) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (strategian luku 2.8)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

9) Verotus (strategian luku 2.9)

-

Avoin vastaus verotusta koskien

Korostamme, että kokonaisvaltaisen päästöjen vähentämisen osalta, niin liikenteessä kuin muillakin sektoreilla, on tärkeää hyödyntää tehokkaasti kaikkia mahdollisia keinoja. Kaasu- ja etanolikonversiot ovat tähän oiva mahdollisuus. Esitämme, että konversioiden suotuisaa verokohtelua ja konversiotukia jatketaan jatkossakin.

10) Ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen (strategian luku 2.10)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ilmastomuutokseen sopeutumista koskien

-

11) EU-vaikuttaminen (strategian luku 2.11)

-

Avoin vastaus EU-vaikuttamista koskien

Olemme aiemmissa kohdissa korostaneet bioraaka-aineiden saatavuuteen ja skaalautuvuuteen liittyviä haasteita ja korostaneet näiden ongelmien merkittävää lisääntymistä lähitulevaisuudessa, kun uudet sektorit (lento- ja meriliikenne, maatalous) tulevat kamppailemaan yhä voimakkaammin samoista raaka-ainelähteistä. Korostamme, että niin tämän strategian kuin Suomen EU-vaikuttamisen pitäisi pystyä huomioimaan paremmin ja laaja-alaisemmin kerrannaisvaikutukset ajettavien asioiden välillä. Nyt tehtävä tarkastelu, myös tämän strategian sisällä, on valitettavan pirstaloitunutta.

1) Ilmastotavoitteiden saavuttaminen (strategian luku 3.1)

-

Avoin vastaus ilmastotavoitteiden saavuttamista koskien

-

2) Valtiontalousvaikutukset (strategian luku 3.2)

-

Avoin vastaus valtiontalousvaikutuksia koskien

-

3) Kansantalousvaikutukset (strategian luku 3.3)

-

Avoin vastaus kansantalousvaikutuksia koskien

-

4) Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset (strategian luku 3.4) sekä sukupuolivaikutukset (strategian luku 3.5)

-

Avoin vastaus perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia koskien

-

5) Vaikutus energiajärjestelmään (strategian luku 4)

-

Avoin vastaus energiajärjestelmävaikutuksia koskien

-

Suomen vetyst strategia

-

Avoim vastaus Suomen vetyst strategiaa koskien

-

Avoim vastaus muita Ilmasto- ja energiastrategian osia koskien

-

Hämäläinen Simon
North European Oil Trade Oy